

# Множене на подобията

В света на копието след загубената оригиналност и множенето на подобията

Или за една изложба в една галерия

Венцислав Занков



Ярослава Бубнова и Галя Димитрова, в средата Яна Костова

## MULTICLITIES/множествености

15.12.2007-26.01.2008

Галерия ARCPROJECTS

## Pre/History

Някъде средата на 80-те в залата на тогавашния Комитет за Култура имаше една английска изложба със странното заглавие МЪЛТИПЪЛС [multiples] - предмети и обекти /по онова време за такива неща се ползваше думата скулптура/, в които е било заложено като идея тяхното мултилициране, множене. Това, което остана, освен плакатът от изложбата, който дълго време висеше в ателието ми, е и споменът от странни меки дишачи предмети, разположени като сгушени неясни животинки по ъглите на залата. Като казвам "дышачи" имам предвид, че с помощта на някаква механична или хидравлична техника те се свиваха и разпускаха, създавайки впечатлението, че дишат. Вероятно тази изложба беше резултат от инерцията на процесите в културния ни живот, активирани по времето на Людмила Живкова и нейната културна политика. Време, в което се случваха и такива изложби като "Американска фотография" и като "Художникът на работа в Америка" - в залата на Съюза на Българските художници - на Шипка 6 - изложба с филми от процеса на създаване и автентични творби на Анди Уорхол, Франк Стела, Джордж Сийъл, Джаксън Полък...

**Днес**, в края на 2007 в галерията ARCPROJECTS на Витошка се откри MULTICLITIES [множествености] - една, казано в стилистиката на 80-те, българо-английска изложба. 10 автора от UK и България.

Ще се спра по-късно на това, което видях. Сега малко история и предистория на това странно пространство наречено ARCPROJECTS и хората, които го движат. Не за друго, а защото, за да разберем нещото, ни е нужен и неговият контекст и произход, вписването му в някаква или в нечия културна политика.

За първи път погледът ми се спря на това ARCPROJECTS като целна връзка [link] в страницата за връзки [links] в сайта, който официално представяше българското участие във Венецианското биенале, 2007. Това се случи май в края на май. Последваха тази връзка и попаднах на сайта на ARCPROJECTS, където се разбираше, че на есен ще се открива такава галерия в София с куратори Крис Бърн и Илияна Недкова. Как е попаднала тази бъдеща галерия и/или проект в националния ни сайт за Венеция-2007 нямам идея. Защо? - това някак си можем да си го обясним с множенето на лица и връзки по интереси, като проследим назад във времето историита на хората, участващи в този Art Research project дори и без специален research. Започвам с quick search в спомените си и в Гугъл.

**По следите на изгубеното време и възпитателните функции на Джордж Сорос за формиране на личности в период на преход**

На ръба на XXI-ви век в Пловдив се провеждаха няколко последователни години "Фронтове за комуникация", в два от които участвах, участвах и Илияна Недкова и Крис, който по това време беше по-скоро неин работодател. Ето какво пише

Илияна Недкова в, както го самоопределя, "опит за доклад за опознаване наизуст на българските медийни изкуства и култура на ръба на 21 век."<sup>1</sup>

"..Какво ще правят най-заможните хора и правителства с парите си? Е, като за начало ще се занимават с филантропия. Според теорията за "бурните нулеви години", най-бързо развиващият се бизнес през следващите 20 години ще бъде администрацията на частните фондации. Скоро ще се появят по-големи фондации от Сорос, Форд, Рокфелер и Карнеги. [...] Креативната филантропия ще процъфти. Да гаряш щедро ще е бъдещия най-престижен символ на социален статут. Пол Сафо, от "Института на бъдещето", казва: "BMW-то на следващото десетилетие ще бъде частната фондация с благотворителна цел". Да гадеш пари интелигентно не изглежда трудно, но в действителност е. Милионите милионери не го умеят. Кураторите, обаче, могат, както и новата порода куратори - ултракураторите.

На този етап аз съм просто нормален, независим куратор, или поне готовъл да съм нормален, доколкото един български куратор, живеещ в Ливърпул може някога да бъде; натрупала опит в безпаричната реалност на некомерсиалния художествен живот от късния 20-и век, аз - наред с бъдещите куратори - трябва да накарам различните и осъкни средства да извървят дълъг, дълъг път. (Колко дълъг всъщност?)

Изучих занаята си в частната благотворителна фондация на финансиста Джордж Сорос, така че вероятно съм развила афинитет към философията на ултракураторството още през 1994, когато започнах. С мрежата си от 20 офиса в източна и централна Европа и бившия Съветски Съюз, мрежата на фондация "Сорос" е вероятно предтечата на зараждащите се ултрапросперитетни фондации на 21 век. Джордж Сорос се водеше от общия дух за подпомагане на трансформацията презход към отварянето на тоталитарните общества в региона. Грантовете, отпуснати от милиардерския фонд надвишаваха многочакатно количеството, определено от местните и западни правителства за региона. [...] Сорос беше формираща личност за моите ранни години на кураторство. Той помогна в изграждането на прототипа на ултракуратор, може да без да иска, но това беше един от резултатите на неговата благотворителност.

Че не трябва да поставяме под съмнение формиращите личността и културните ни политики сила на Дж. Сорос и парите /му/, е повече от ясно. Ефектът може да се проследи и сред останалите колеги на Илияна Недкова в тогавашния "Центрър по изкуства Сорос" а именно Десислава Гаврилова /днес директор на Червената къща/ Камен Балкански /до скоро Шеф на "Медиа +" за България/, Георги Генчев, Краси Тенева, Яна Генова /шef на Next Page фондация/. Илияна Недкова стартира като административно лице /координатор и/или библиотекар/, знаещо английски. Всъщност практиката показва, че не е нужно да имаш образование в изобразителното [visual] изкуство и култура, за да се самонаречеш куратор. Казано по друг начин - съвременен балкански артист беше избродиран на червено знаме следното: "Артист[художник], който не знае английски, не е никакъв художник [artist]". Доброто боравене с езика, артикулирането на английски се оказа основна предпоставка за успех. Друга предпоставка е стартият в подходящата структура и в правилната посока. Върната административна

структурата отваря комуникационни точки за личен просперитет във времената 1992-1996, когато нет нямаше... Една английска филология може да е/пре/достатъчноходно ниво, а лисващият background се наваксва или замазва. Медия и електронният арт не изисква на първо четене някакви специфични и специализирани познания в областта на изобразителното изкуство, а и беше незаета ниша. В комбинация с "женско" изкуство става заявка за действие, обречено на успех.

"... През 1990 година, започнах своето, и сега [2001 Б.Р.] продължаващо, изследване върху комплексните практики идентичност на жени - (дигитални) художници. Не можех да се фокусирам върху български представители, било то функционални или реални, защото нямаше художници, подлежащи на изследване, така че проучих северноамериканската култура..."

"Все още остава да се види, как ултрапросперитетът ще бъде усвоен от жени-куратори, домашно производство. Един футуристичен аспект, върху който бихме могли да се замислим, е въпросът, колко жени ще правят "любовни срещи на сляпо" с технологията, а и какви техники за ухажване ще ползват. Какво ли ще научат за креативния потенциал на всяка задвижвана от технологията медия, информираща за културата на движението се образ днес - от киното до Интернет? Какво ще намерят за себе си от другата страна на нулите и единиците, а как ще поддържат своите отношения - любов-омраза - с дигиталния художествен свят? Креативната технология, такава, каквато я познаваме днес, обхващаща късометражни видеофилми, както и художествени произведения, направени с помощта на компютър, може да не се окаже крайната граница за нарастващия брой от жени-куратори и художници; те сме отиват там, където никой преди не е и подозирал. Креативната технология се преконфигурира под формата на елегантно занимание, което с готовност включва, гори приветства, промеждуетъци на интимност, менящи се идентичности, лиризъм, хумор, каламбури и игри, и огъня на неотложността и непосредствеността..."

Някъде тук се появява Крис, нотова вече не е моя работа... Установявам, разчуствван, че Недкова се оказва адски права и в местен, национален план - ние разполагаме предимно, вече и самосултрапроспериращи жени-куратори, домашно производство: Весела Ножарова мениджър за "Визуални изкуства" към Червената къща - куратор на българското участие Венецианското биенале 2007, Елена Панайотова [Documenta - Regensburg, DE] Илияна Недкова /UK-BG/, Яна Костова и Владя Владимирова /Михайлова /СГХГ/, Галя Димитрова /куратор на Интерспейс/, Ярослава Бубнова /ИСИ-София/, Мария Василева /ИСИ, СГХГ/, Светлана Кулонджиева /галерията на СИБАНК/, Димитрина Севова /СН-BG/; Даниела Костова, Катя Ангелова, Данела Радева /СГХГ/ ... има още, но става to much.

В кухнята на изкуството /българското/ има място само за жени-куратори а "ултрапросперитетът ще бъде усвоен от жени-куратори, домашно производство".



Весела Ножарова на изложбата



Владя Владимирова /Михайлова/ културолог-куратор - СГХГ

Ясно е, че Илияна Недкова, с подкрепата на Крис Бърн, като "ултракуратор" и във формата на "ARC projects" много искат да дават насоки на най-богатите хора какво да правят с парите си.

Дали се получава с такава групова изложба като

**MULTICLITIES [множествености]**  
15.12.2007-26.01.2008?

## Изложбата

Едва ли забоденото в USB кабел цвете - произведението "цвете вентилатор" от 2004-2007 на Лъчезар Бояджиев е добра насока за влагане на средства. Или пък показаните в залата два diabond-отпечатъка от серията му "Ношем всички площи са червени. Москва - смел нов свят, 2007". Това което можах да видя са две снимки от улици, през деня - надписите на реклами на билбордовете са на руски, сигурно е Москва. Не знам какво е diabond-отпечатък сигурно някакъв вид дигитален принт и може да просто от влагата принтовете под стъклото се бяха набръчкали, не знам, но виждам, че спекулациите на Лъчезар Бояджиев със съвременното изкуство съвсем са олекнали.



"Цвете вентилатор" от 2004-2007 Лъчезар Бояджиев /фото В.Занков/

Наивно просто е и портфолиото от 5



Лъчезар Бояджиев пред своите работи обяснява на проф. Станислав Памукчиев смелия нов свят - Москва 2007 /фото В. Занков/



"Нощем всички площици са червени. Москва - смел нов свят, 2007" Лъчезар Бояджиев /фото В. Занков/

С-отпечатъкът върху архивна хартия, представящо пет кадъра от пиедестал на очевидно липсваща статуя. Заглавието Hello Lenin предполага че оттам е махната фигурата на Ленин, и/или авторът се прави на Ленин, защото в 5 последователни кадри, авторът на портфолиото Камен Стоянов се възкачва на пиедестала и застава на мястото /на липсващия Ленин/ като Ленин. Годината е 2003-та. За мен по-добрият вариант е да си себе си, дори и като жива скулптура - Claes Oldenburg<sup>2</sup>



Claes Oldenburg като жива статуя близо до Grosvenor Square [площад в Лондон], 1965

Спирам се. Не съм вече сигурен, че трябва да пиша за неща, които са под прага на разбиране на среднообразован зрител. Обидно е някак си да бъдеш правен на идиот. Ако си спомняте една скулптура на работник и колхозничка, държащи сърп и чук с автор Вера Мухина се появяваше в началото на всяка кинопродукция на МосФильм. Трудно е да изброим колко и по какви начини след промените тя е ползвана интерпретирана. Днес в галерията ARC можете да видите отново поредната вариация - съвременен младеж вместо чук държи GSM, девойката, вместо сърп - банан. То дори не е и смешно - тъп виц или недоделана иронията, в която трябва да се разпознае безкрайно очевидното - животът днес - и това трябва да е някаква съвременна критика на общество, консумация и т. н.



Вера Мухина  
„Работник и колхозничка“  
стомана, 1937 година,

към Марсел Дюшан и "ready-made". А Мудов добавя като звучене All ready made - в смисъла на всичко е /вече/ ready-made. Пак там, в първите 20 години на XX век, когато въвеждат редимейда, е и въвеждането на автоматичното писане от дадаисти и сюрреалисти и вече присъстващото в заглавието - "Автопортрет" започва да става двусмислено авто-портрет - като самоставаш, от самосебе си, автоматичен портрет. И всичките тези пластове в Already made 5. One week Coffee Self-portraits, 2007 на Иван Мудов, ме очароват и вълнуват с едновременността на невъзможните връзки - с тези в общуването, с онаглядане на абсурдното свързване на минало и бъдеще в несъстоялото се в настоящето "гледане". Вглеждането в личното и интимното - в съдбата - в миналото и бъдещето на Мудов, едновременно гледане на нищо не значещи абстракции и текст, който те са произвели; вглеждането в текста като история, която може да се окаже и истинска и лична, да стане живот; ако предсказаното се случи...

Другата работа, която ме въодушеви е английска, звуци по английски. Пак става дума за ритуали, ежедневни ритуали, маркиращи, улесняващи, нормиращи общуването; ритуали, при които не само се случва общуване в ясни социално детерминирани взаимоотношения, а ритуали които са общуване - така поне си го представям това английско пиече на чай, както и регламентираното за това време познато като Tea time. Времето за чай. И си го представям това време за чай като нашъто - "да седнем на по кафе", само че доста по-легало във вековете предоставено време за общуване. Какво представлява работата на Джон Томсън и Алисън Крейгхед - нещо на пръв поглед семпло - памучни кърпички за чай. В изложбата в София са показани две, заглавието подсказва че са 4 броя. Google Tea Towels, 2002 - част от портфолио от 4 сито-печати върху памук.

Оттук започва /за мен/ интересното. Представяме си ролята на тези кърпи - най-вероятно са на масата и чинийката и чашата с чай се слага върху тях. Не се сещам в момента да български как се наричат тези неща. Ясно е, че са памучни и освен функционалността трябва да внасят уют, комфорт и красота в общуването. Това, което виждам като украса на кърпата за чай, са първите 10 резултата при търсене в Google. Търсенена/отговорна/въпроса 'Can you hear me' и 'Are you here'. Поставянето под въпрос на въпроса за чуващостта и присъствието в съвременното общуване и неговите нови ритуали, наложени от комуникационните технологии; търсенето на помощ в технологията за намиране на най-валидните отговори, търсенето на изход от кризи в споделянето или липсата на такова или търсене на пълноценно присъствие - търсенето в Гугъл като нов ритуал за валидност, достоверност, стойност, общност - се оказва, че може да е, в най-добрия случай, пълно недоразумение. Отсъствието и отчуждението са налице не въпреки, а поради технологията с абсурдната реална виртуалност в която "чай" е последователност от знаци на клавиатурата. Какво става тогава с улота на кърпичките за чай, улота на общуването ... и гугъл. Въпросите към другия са сложени на масата, сложени са на кърпите за чай, сложени са като напечатан текст. "Можеш ли да ме чуеш" и тършиш [search] - отговор така не се намира, а само мутлиплитрано в мрежата echo на въпроса 'Can you hear me'. Тази абсурдност на положен в текст на маса въпрос, който е изображение на екран, отпечатан върху памук, екран, на който излизат 10-те най-добри резултата от търсенето на /обратна/ връзка с другия, показва как новите копи-пейст [copy-paste] ритуали множат отсъствието. Ако е останало присъствие, то е единствено привилегия на оригинала.

Аз бях там и видях. Идете и вижте. И тогава има вероятност да се разпознаем и срещнем, въпреки множенето на подобията.



This man has something in common with the previous one. I wouldn't say that the two people are identical but perhaps they were born at the same time. But this man is on a more adventurous path, this man has been in the middle, in the process of something. This man has dark hair and blue eyes. He already experienced achievement and success in the past. He is not afraid to take risks. He is not afraid to do what he needs to do, but they think that it is somehow out of touch with reality. He dreams about foreign lands and travels abroad often. He may end up marrying a foreigner. He should make sure other people don't mind his choice. He is a very good person, he is kind and considerate. He has a bit of a way. He had recent problems in his personal life. He has a tendency to dominate others. He knows his way out of a problematic situation. He is a good person, he is kind and considerate. He would approve of the character of this parental figure but he has some of his father's or grandfather's traits. The period between 33 and 38 is a lucky period for him. His first achievements were after 27 but even when he was 22 he had some successes. He is a good person, he is kind and considerate. He has a musical talent too. The ideas he comes up with, in Bulgaria, are executable. He will be successful. He has no aesthetic inclinations, perhaps he is not good at art. He is not good at art, he is not good and acceptable to everyone. He likes to dress differently from everybody else, to be constantly elegant. He has a unique way of walking. He has a way with women, he has a calculating way and won't give much importance to his feelings. He is not good at art. He is not good if he thinks that it's all the woman is thinking about, he will find an elegant way of putting an end to the relationship. He likes to know that women are not empty. He has a lot of money, he has a lot of money, he has a lot of money. He's had some crises in his life, when he was 20/22, but the last four years have been stable. Last year, this year and the following year are very important. If he marries before 30, there are some difficulties. He will be successful, he will be successful. If he marries after 30, it's likely that this will be his only marriage.

Иван Мудов *Already made 5. One week Coffee Self-portraits*, 2007. /фото Занков/



This man has suffered something. A separation or another kind of loss, between 2002 and now. This year he is interested in putting himself on a stable path. When he is in control, he is a good person, but when he is not, he becomes unpredictable. His language goes away and everything happens more slowly. His language [with others] is strong, but when he is alone, he becomes very quiet. He is not a social person, so when he wants to see them again and when he will return. He is spontaneous, he won't hold a grudge and a judge it from his heart.

When people approach him kindly, he can be wonderful. He is a bit behind his own schedule - he could have been a teacher, but he left school at 16. He has had many opportunities to travel and meet someone new... it will be short lived. He won't stay in this relationship for long because he has someone else in mind. He is not a romantic type, but he is a good person. He is not sure which way to go, but things will begin to move soon, it will be a movement forward, but at the end of September he will be a problem again, a technical problem. He should be careful not to let anyone get close to him, he is not a good person to be around. For example, if he is invited to participate in an exhibition... he should keep his mouth shut. When he takes joy and amazement in something, he tends to do it in a negative way. He is not a good person, he is always looking for a fight. There are people who can interfere with his thoughts negatively and reduce his chances for success.



This has been an interesting case. There are two paths, two professions. This person has two interests, but it also seems like he is able to combine them in one, most probably in art. Perhaps as an artist he has worked in one technique until now; let's say black-and-white drawing, and now he wants to do something more contemporary, perhaps painting. I am not sure... He tends to pick work that is easy to do, so it is a bit unusual, but it may be that he has a desire to do something more difficult already, experiencing new ways of expression... There was a change in his expectations during his first year - January to February. June gave him an impression that he had developed his ideas, but he was busy talking with other people, interacting. He can go to work with others. In his work he is not always convinced (*in his work*). He is a materialist. He likes material things, likes to be paid more than what other people get. Recently, there's been a lot of talk about the economy, so he is not accepted, he quickly loses money. But how shall I say it... He doesn't disappear, he quickly finds new people. There's been a division, a crack in his destiny that he needs to repair, to bring back together. He is independent, but he needs to work when he makes up his mind, when he wants to work, when he can be a producer, when he has a talent, but it's his own thing, he didn't inherit it. In his personal life he sometimes makes mistakes. Quite often he delays a decision, maybe a necessary decision, but it's not always his fault. A delay is not necessarily bad, but he will use it. And maybe he will avoid to travel. He sees Bulgaria as a second place (*of residence*). I see a lot of travelling to foreign lands. He has travelled abroad a lot already. There is a woman who will be influenced by his travels. He won't be sure if she is joining him or not.

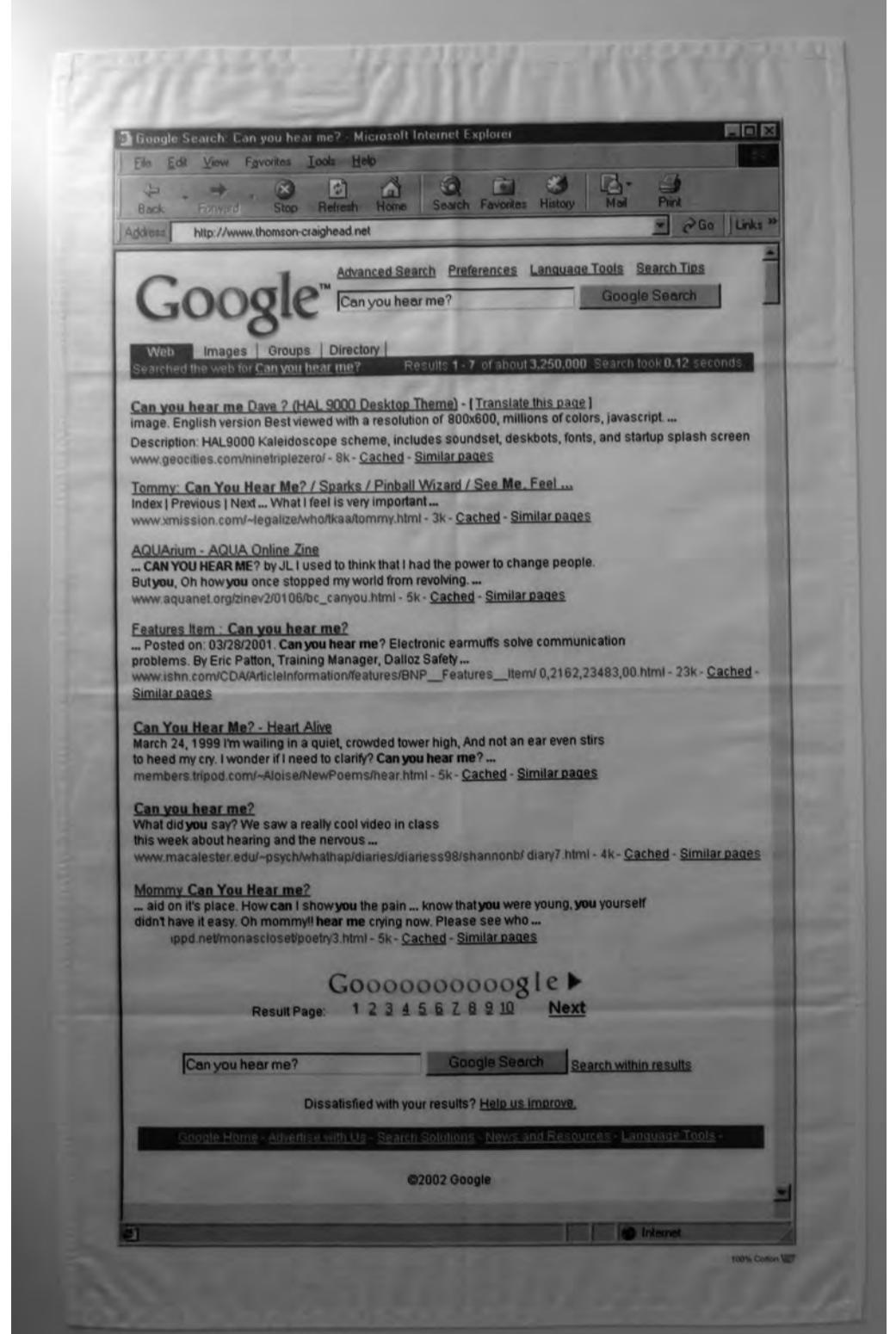


This man is about 50, or in his thirties. I guess his last name is Johnson, it's not black, and it's definitely a male name. Until he was 25 he didn't have much ambition; he didn't know exactly what to do, what his path was. But in the last two and a half years there's been progress, he has found his path. I see that he is involved in the arts. He might be a [film] director, he has the ability to create something, shape it, to show us what he feels about the world through the arts. A film director, he's been fully exploring already, but he is a Lihua, the Chinese will be difficulties in the period [during] when he works abroad. They will have to do with international displays, they will have to do with marketing, they will have to do with management, he won't be a success and hold a grudge for long, and he is not vindictive. He suffers through things internally. In his personal life he had a disappointing experience with a woman he saw over a long period of time, he was very attached to her, she left him. The month of November and October is very important for him. Things will begin to shape up in mid-November. By end of December he might receive a new offer which will be remarkable opportunities for travel. As far as personal happiness [in consciousness], things will begin to change or his personal attitude towards life will change. He is very interested in numbers, he is very interested in figures, he wants to get something back from his experiences, to get a kick out of things. He should care about drinking. He has a predisposition which has come over him from his father, grandfather, and great grandfather, it's a genetic trait.

Джон Томсън и Алисън Крейгхед

**Google Tea Towels**, 2002 - част от портфолио от 4 сито-печатя върху памук.

/фото В. Занков/



1. Фронт за комуникация 2000 книга, "Пресъщи точки изток-запад"

2. Claes Oldenburg - роден 1929 в Стокхолм, завършил университета в Йейл, основен водещ протагонист на Pop Art-а и до днес

Галерея ARCprojects

София бул. Витоша А90, 4етаж

Часове за посещение

сряда-събота 15.00 - 20.00 часа

или по уговорка +359 (0)2 952 39 02